Letné hnačky u detí

Zverejnené: 9. augusta 2021 | Autor: Ing. Mária Lamparská

Hnačkové ochorenie je druhým najvyskytujúcejším sa ochorením na svete, hneď po ochoreniach dýchacích ciest. Najčastejšie sú postihnuté hnačkou deti do 3 rokov.

Akútna hnačka trvá menej ako 2 týždne (priemerne 5 dní), akútna infekčná hnačka 3 až 5 dní. Pretrvávajúca hnačka trvá 2 – 4 týždne. Chronická hnačka viac ako 4 týždne (črevné zápaly). Dôležité je, či ide o infekčnú alebo neinfekčnú hnačku.

Infekčné hnačky spôsobujú baktérie (Salmonely, shigely, Campylobacter jejuni a enteropatogénne E. coli), vírusy (rotavírusy, norovírusy, adenovírusy), kvasinky alebo črevné parazity. Vznikajú väčšinou ako následok nedostatočnej hygieny alebo prenesením vodou na kúpaliskách. Preto sa neodporúča navštevovať kúpalisko pacientom s infekčným ochorením. Infekcia sa môže šíriť aj nedostatočne tepelne upravenou stravou.

Neinfekčné hnačky vznikajú po dietetických chybách, to znamená pri zlej kombinácií jedál alebo po konzumácií väčšieho množstva ovocia a tekutín.

Príznaky: potenie, nauzea, bolesť hlavy, riedke až vodnaté stolice. Pri pridruženej teplote je vhodná návšteva lekára.

Deti sú na infekcie tráviaceho traktu obzvlášť citlivé, pretože ešte nemajú dostatočne vyvinutý imunitný systém. Pri hnačkách hrozí dehydratácia, demineralizácia, narušenie vnútorného prostredia, porucha cirkulácie až zlyhanie srdca.

Liečba

1. Rehydratácia – ESPGHAN odporúča podanie hypoosmolárneho roztoku s obsahom sodíka 60 mmol/l. Rehydratáciu je nutné vykonávať postupne v malých množstvách. Obzvlášť priaznivé účinky na rehydratáciu organizmu majú roztoky obohatené o zinok a probiotiká. U dojčiat, ktoré sú plne kojené a neprikrmované sa odporúča rehydratácia formou častejšieho kojenia. Rehydratácia by mala nastať v prvých 3 až 4 hodinách hnačky. Množstvo ORS roztoku je závislé od stupňa dehydratácie. Ak dieťa stratí 3 až 5% svojej telesnej hmotnosti, podáva sa 30 až 50 ml/kg. Ak je strata hmotnosti u dieťaťa okolo 5 – 8% podáva sa 60 – 80 ml/kg. ORS roztoky pripravené z ryže alebo mrkvy sa nesmú podávať deťom mladším ako 4 mesiace, alebo deťom ktoré nie sú prikrmované. Aby nedošlo k vyvráteniu podaného ORS roztoku je potrebné podávať roztok v množstve 1 až 2 čajové lyžičky alebo 5 ml formou striekačky každú 1 až 2 minúty. Ak je toto dávkovanie tolerované, je možné postupne zvyšovať množstvo podaného roztoku a predlžovať interval.

Podávanie stravy by malo začať najnesôr do 4-6 hodín od začatia remineralizácie. U kojených detí sa pokračuje materským mliekom počas celého trvania hnačky. Podávať sa môže po malých dávkach aj mliečna formula s obsahom latózy. Neodporúčajú sa bylinkové čaje s citrónom iba čierny čaj s prídavkom soli a cukru. Ak dieťa nie je schopné prijímať mlieko bez zvracania je nutné vyhľadať lekára. Deťom mladším ako 5 rokov sa na rehydratáciu nedoporučujú kolové nápoje a sladené džúsy, pretože obsahujú vysoké množstvo cukrov a malé množstvo sodíka a draslíka.

Kedy prichádza k dehydratácií ?
U dojčiat do 1 roka je nutné sledovať fontanelu. Ak je prepadnutá – dieťa je dehydrované. U batoliat (deti od 1 do 3 rokov) a starších detí hrozí dehydratácia ak je počet stolíc viac ako 8 za 24 hodín, alebo viac ako 4 epizódy zvracania za 24 hodín.

2. Adsorbenciá – viažu endo a exotoxíny, baktérie a vírusy. Taktiež normalizujú fyzikálno-chemické vlastnosti hlienu nachádzajúceho sa v tráviacom trakte. Je vhodný na liečbu infekčnej hnačky, hnačky spôsobenej alergiou alebo toxicitou. Sú vhodné na liečbu hnačky aj pre deti. Vhodnou látkou je diosmektit. Na Slovensku je jeho použitie indikované pre deti od 2 rokov života.
3. Antisekrečná liečba – vhodná na liečbu deti od 3 mesiacov. Racekadotril redukuje stratu vody a elektrolytov tým, že inhibuje črevnú enkefalinázu. Urýchľuje liečbu hnačky.
4. Probiotiká – významne pôsobia na liečbu hnačky tým, že vytesňujú patogény z povrchu čriev a produkujú antimikrobiálne látky. Najlepšie účinky majú probiotiká s obsahom baktérií *Lactobacillus GG* a kvasiniek *Saccharomyces cerevisiae var. boulardii*. Táto liečba hnačky je indikovaná pre deti od dojčenského veku.

Ing. Mária Lamparská